

Медсанбат: Посібник для журналіста

Hostile Environment Awareness Training (HEAT)

Тренінг з перебування у ворожому середовищі

Автор: Patrick Chellew

ЖУРНАЛІСТИ ТА ЇХНЯ ВЛАСНА БЕЗПЕКА

Ризик – це особистий вибір. Рішення можуть ухвалюватися з огляду на почуття обов'язку або поклик власного еґо. Іноді діє комплекс чинників. Пам'ятайте, що поранені чи мертві журналісти стають частиною історії, частиною історичної події, і більше не можуть виконувати свою роботу. Тому журналісти мають спочатку оцінити свою безпеку, а вже потім намагатися отримати матеріал, пов'язаний із ризиком для життя. Будьте розважливими і залишайтеся живими, щоб змінити на краще життя інших.

Що має зробити ваша редакція:

- Оцінити ступінь ризику та забезпечити повну поінформованість журналіста, надати йому/їй інструкції щодо звітування про інциденти та надати йому/їй право відмовитися від редакційного завдання.
- Для журналістів на небезпечних або ризикованих завданнях мають бути проведені тренінги щодо поведінки у небезпечному середовищі, на яких навчають наданню первинної медичної допомоги, базовим правилам, яких слід дотримуватися, основам психологічної підтримки.
- На регулярній основі надавати поради з питань безпеки виконання певних завдань та навчання.
- Страхувати журналістів (у т. ч. спеціальних і постійно діючих кореспондентів), від фізичної травми, смерті, втрати майна та обладнання.
- Надавати юридичний захист та судову підтримку.
- Надавати актуальні та адекватні ресурси (транспорт, захисне спорядження та фінансування) журналістам на небезпечних або ризикованих завданнях.
- Дбати про сприятливий психологічний стан журналістів, включаючи розгляд звітів про виконання роботи та психотерапію – зокрема, допомогу після завершення складних завдань.
- Мати всебічну стратегію забезпечення безпеки та продуману стратегію втручання та захисту для журналістів (включно з планом евакуації або переміщення журналістів), та призначеного керівника внутрішньої служби безпеки.
- Заснувати спільний з іншими редакціями фонд, за допомогою якого має забезпечуватися безпека фрілансерів та кореспондентів, відправлених на завдання. Фонд може наповнюватися за допомогою щорічних зборів, які стягуються зі всіх ЗМІ, а також фінансових штрафів, нарахованих на медіакомпанії та журналістів, що допускають порушення.
- Проводити спеціальні заходи для врегулювання делікатних питань щодо статі та поведінкової культури – наприклад, сексуальних домагань.

БАЗОВА ПІДГОТОВКА: ЗАХОДИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ І ЗАХИЩЕНОСТІ, ЯКІ НЕОБХІДНО ВЖИТИ ПЕРЕД ЗАВДАННЯМ

Що необхідно підготувати, якщо ви збираєтеся до зони конфлікту або отримуєте завдання, пов'язане із ризиком:

i) Перелік осіб, з якими можна зв'язатися в разі надзвичайної ситуації, включаючи колег, членів родини, місцевих партнерів, поліцію, громадські організації, Червоний Хрест тощо.

ii) План або стратегія зв'язку із зовнішнім світом, щоб переконатися, що в будь-який час у вашому офісі будуть знати, де точно ви перебуваєте. Всі сторони повинні зберігати цю інформацію в таємниці, бо це становить потенційний ризик для журналістів.

iii) Визначення всіх відомих потенційних небезпек. Іншими словами, вам потрібно вивчити місце, в яке вас відправляють, географічну місцевість, звичайну для нього погоду, місцеві звичаї, сприйняття вашого ЗМІ місцевими, інфраструктуру зв'язку, наявність основних побутових благ, таких як вода, їжа, притулок, медична допомога та безпека.

iv) Зробіть приблизний план дій на випадок надзвичайних ситуацій, в якому розгляньте ризики, що можуть виникнути. Крім того, якщо ви будете працювати в команді, переконайтеся, що всі будуть залучені до розробки плану надзвичайних заходів. Вивчіть його та розподіліть функції і зони відповідальності заздалегідь. Цю інформацію завжди потрібно захищати.

v) Заздалегідь визначте, де можна зупинитися та де шукати притулку, якщо виникне така потреба. Це може бути церква, мечеть, поліція, школа або приміщення, що належить людині, яка має авторитет у цій місцевості.

vi) Заповніть детальний план подорожі із передбаченими зупинками, де можна заправити та обслужити транспортний засіб.

vii) Вчіться з досвіду. Якщо ви новенький у професії, раніше не працювали з цим матеріалом або таким типом завдань, попросіть у досвідчених колег поради та потенційного наставництва. Певні матеріали передбачають високі ризики – наприклад, скоєння злочину, конфлікт, та репортажі розслідування з питань, що стосуються безпеки, державного управління та корупції. Якщо ви висвітлюєте такі теми, ви маєте витратити час, щоб зрозуміти наслідки вашої роботи в плані безпеки: визначте основних діючих осіб та дізнайтеся їхню мотивацію (аналіз зацікавлених сторін).

viii) Намагайтеся бути настільки самодостатнім у своїх діях, наскільки це можливо.

ix) Ваші дії сприятимуть безпечнішому робочому середовищу.

x) При оцінюванні ризиків ви маєте зважати на три речі. Якими є потенційні загрози для мене? Потім, згідно з переліком, наведеним вище, визначте свої можливості – якими є сильні сторони, що допоможуть вам безпечно виконувати свою роботу? Наприклад, громадські організації, що можуть вам допомогти, або знання місцевої мови та звичаї, які допоможуть вам зорієнтуватися в будь-якій ситуації. Зрештою, у чому ваша вразливість, ваша слабкість? Ті, хто не розмовляють основною мовою, потребують перекладача. Тим не менше пам'ятайте, що хоч залучення перекладача і рекомендується, це може призвести до розкриття будь-якої важливої інформації, яку ви можете мати. Так само як і місця, в якому ви перебуваєте. Після такого швидкого аналізу ви зможете відповідним чином скоригувати свої плани, щоб мінімізувати ризик для вашої безпеки.

ЯК ГОТУВАТИСЯ, ЩО БРАТИ

Усі мають свої методики підготовки для перебування чи роботи в зоні бойових дій. Додайте у цей перелік коригування, щоб підлаштуватися під ваші умови чи вподобання.

Шолом, жилет

Кевларові шоломи та бронежилети, а також керамічні пластини, які в них використовуються, можна купити в інтернеті у багатьох постачальників.

Рівень	Протестовано для	Коментар
III	набої у цілнометалевій оболонці .308 Вінчестер = 7,62x51 мм НАТО 6 набоїв з ~ 2750 ф/с (~838 м/с)	~ 1/4" броньова сталь (6 мм) ~1/2" кераміка (13 мм) ~ 1" поліетилен (25 мм)
IV	бронебійні набої .3006 .30 M2 AP Один набій з ~ 2850 ф/с (~869 м/с)	Найвищий рейтинг бронежилетів. ~ 3/4" кераміка (18 мм) ~ 1/2" броньова сталь (12 мм) для броні транспортних засобів (надто важкий для бронежилету)

Бронежилет

Обов'язковим для перебування на лінії фронту є придбання вами бронежилета рівня 4. Це найвищий рейтинг бронежилетів, призначених для зупинки бронебійних набоїв. Також рекомендується купити пластини для травм, спричинених дією куль, які є певною внутрішньою подушкою, розробленою для абсорбування надзвичайної сили кулі, яка влучає в жилет.

Ваш шолом повинен мати внутрішнє покриття, нанесене піною, призначене для зменшення дії кулі, що влучає у шолом.

Модифікований бойовий шолом – з кевлару

Укріплений бойовий шолом – Наступне покоління

У його виробництві використовуються термопластичні матеріали замість куленепробивних волокон, які використовуються в бойових шоломах нинішнього покоління. Ядро шолома

виготовлене з надвисокомолекулярного поліетиленового матеріалу. Він має захищати від стрілецької зброї та осколків на 35% краще, ніж Модифікований бойовий шолом.

Багаж

Візьміть собі за правило не брати більше двох упакованих сумок для забезпечення більшої мобільності та рюкзак із ноутбуком, який має входити в одну з сумок.

Використовуйте великий гібридний чорний **рюкзак/речовий мішок** – типу «матусиної сумки», в яку ви упакуєте великі речі, такі як одяг, предмети особистої гігієни та інші важливі особисті речі, включно з **резервуаром для води Camelbak**.

«Матусина сумка» має численні великі кишені по боках, її нижня та верхня частина зручні для перенесення маленьких речей, рекомендованих нижче. Вона може використовуватися як звичайний багаж, якщо закріпити ремені рюкзака меншими ремінцями, або можна використовувати її як рюкзак. Мішок має чотири кишені, які закриваються на блискавку, на кожному боці, кожен з яких має приблизно розмір взуття, та більшу кишеню, яка закривається на блискавку, на кожному кінці. Отже, в ньому багато простору для перенесення взуття, мішка для білизни та інших речей.

Польовий мішок Blackhawk

Другий, менший мішок – **польовий мішок** (наприклад, Blackhawk), який можна використовувати для перенесення спорядження під час операцій за межами основного місця розташування. Коли потрібно дістатися місця, вкладіть всередину польового мішка менший за розмірами рюкзак для перенесення робочих інструментів – **ноутбуку, супутникового пристрою BGAN, блокнотів, ручок, освітлювального головного пристрою, акумуляторів, цифрового диктофону, камери** та інших подібних предметів. Таким чином, ви можете залишити вашу основну, більшу сумку з основною частиною ваших речей на основній базі чи в авто та взяти в польовому мішку тільки те, що потрібно для роботи.

Резервуар для води

Для польового мішка придбайте додаткові ремінці, щоб закріпити спальний мішок до двох ремінців на кільцях, що внизу, та закріпити на верхній частині килимок. До спинки мішка прикріпіть ремінцями **переносний резервуар для води Camelbak**. Коли ви не використовуєте шолом, ви також можете закріпити його на польовому мішку за допомогою ремінця для підборіддя.

Якщо завдання передбачає користування транспортом, ви можете також взяти рюкзак для ноутбука. Проте, якщо під час завдання доведеться ходити, візьміть лише польовий мішок зі зміною спідньої білизни та шкарпеток, засобами для прання та, ймовірно, ноутбук, BGAN і додаткові **акумулятори**, якщо ви плануєте щось записувати. Таким чином ви звільните місце для перенесення сухого пайка (**MRE**).

Інші речі та чинники, на які слід зважати

Вам також потрібно мати з собою **налобний освітлювальний прилад**, невеликий **ліхтарик** та **універсальний інструмент**, такий як **Leatherman**. Ці речі можна носити у мішечках у вас на ремені. Також варто приготувати кілька маленьких одноразових світлодіодних засобів для червоного освітлення вночі, використання яких обов'язкове під час дотримання дисципліни світломаскування – заборони білого світла. Ці маленькі червоні лампочки можна причепити на **шнурок** з вашим бейджем і посвідченням про акредитацію або на петлю ременя.

Майте при собі достатньо **зарядних акумуляторів або додаткових батарей**, переконайтеся, що вони у відмінному стані та заряджайте їх щоразу, як з'являється така можливість.

Використовуйте компресійний мішок, щоб зменшити обсяг спального мішка, який можна покласти всередину **жорсткого мішка для сміття**, який допоможе уникнути пилу/вологи, та прикріпіть його ремінцями до дна вашого польового мішка. Завжди беріть із собою **скручений килимок**. Його можна прикріпити до верхньої частини вашого польового мішка.

Слід мати при собі **засіб від сонця, бальзам для губ** (наприклад, ChapStick), **засіб проти комах, рушник та пластикові сандалі** для душу.

Тренувальний костюм зручно вдягати, коли ви йдете до душу та виходите з нього, а також в ньому можна спати. Візьміть власний **шампунь і мило** (тримайте їх у пакетах, що закриваються). Випрати шкарпетки та спідне можна в душі. Носіть з собою **товстий дріт певної довжини**, на якому можна сушити речі.

Вважайте своє **спідне та шкарпетки** найважливішими предметами одягу. Ваш верхній одяг може забруднитися, проте вам потрібно тримати спідне та шкарпетки настільки свіжими, наскільки це можливо. Візьміть маленьку пляшечку **дитячої присипки** або подібної пудри, та щоранку насипайте її багато до шкарпеток, щоб вона абсорбувала піт ваших ніг. Це дозволить уникнути мозолів або грибка. Чоловікам також слід регулярно її використовувати на одягу в теплу погоду.

Вам також слід взяти з собою в подорож пачку **туалетного паперу** (його трохи кладуть до кожного MRE, але цього недостатньо), а також упаковку **великих вологих дитячих серветок**, щоб витирати місця, на які не потрапляє сонце, якщо там, де ви перебуваєте, немає душу, або якщо ви кілька ночей поспіль проводите поза межами передового операційного посту. Ними також можна витирати ноги.

Візьміть **капелюх** від сонця на час, коли не будете носити шолом.

Візьміть **сонцезахисні окуляри**, бажано такі, що мають кулестійкі пластикові лінзи, які можуть зупинити маленькі уламки від вибуху. Окуляри з **кулестійкими лінзами** обов'язкові для солдатів. Якщо ви користуєтеся окулярами за станом здоров'я, можете придбати окуляри Oakley, найпопулярнішу марку серед військових.

Існують також протиударні **спортивні окуляри**, схожі на ті, які носять баскетболісти, адже ви не можете використовувати свої дорогі щоденні окуляри у польових умовах. Вам знадобляться **бойові захисні окуляри**, якщо ви будете десь поблизу потоків повітря від гвинта гвинтокрила.

Бінокль брати не обов'язково, проте він може виявитися корисним.

Візьміть **шорти, футболку**.

Щоб було, чим зайнятися у вільний час, візьміть з собою **гарну книжку в м'якій обкладинці**. Коли прочитаєте, зможете обмінятися з кимось із солдатів.

Щодо того, скільки брати звичайного одягу, все залежить від того, яку вагу ви готові носити без транспорту, та наскільки ви забруднитися. Не більше трьох пар **штанів** і трьох **сорочок**, а також тижневого запасу **шкарпеток і білизни**. Взимку візьміть із собою **штани для сноубордингу, довгу спідню білизну**, теплу кофту з **флісу** або **Gortex shell** темного кольору. Влітку візьміть світлі **штанці карго та сорочки з короткими рукавами**. Не вдягайте джинси. Вони будуть обмежувати рухи, якщо вам доведеться бігти до укриття. А також в них надто спекотно.

І насамкінець, візьміть міцний **замок**.

Краще купити все, що вам потрібно, перед тим, як поїхати з дому.

ЩО ТРЕБА ВЗЯТИ З СОБОЮ ЖУРНАЛІСТУ

Далі наводиться розроблений [Об'єднаним командуванням Міжнародних сил сприяння безпеці](#) перелік необхідних та рекомендованих речей, які слід брати з собою до Афганістану, проте є багато інших гарних рекомендацій для будь-якої зони конфлікту.

Обов'язково

- Захисний бронезилет та шолом.

Рекомендовано

- Захист для очей (захисні окуляри або окуляри з безпечного скла).
- Належне польове спорядження для відповідних погодних умов на час завдання.
 - [Цей веб-сайт](#) може допомогти вам розпочати планування.
- Спальний мішок.
- Польовий мішок / Рюкзак.
 - Не беріть валізи або коробки, які важко переносити на полі бою.
 - Очікується, що всі журналісти будуть самостійно переносити власне обладнання та спорядження.
- Фляга, пляшка для води або система для підтримання водного балансу (обов'язково, навіть взимку).
 - Може знадобитися очищення води, тому візьміть йодні таблетки.
 - Відповідний одяг.
 - Візьміть одяг, придатний для пішохідних подорожей, на який можна вдягнути додаткові шари тканини, або який можна легко зняти. Покладіть достатньо одягу для вашого відрядження та не сподівайтесь на те, що зможете купити щось необхідне під час завдання.
 - Одяг військового зразка/форма (повна чи часткова) не рекомендується. Це для вашої ж безпеки, бо форма ідентифікує вас як члена військової організації, тому складно визначити, що ви не є військовим.
- Водонепроникне взуття.
 - Взуття вам потрібне для пішохідного руху. Воно має бути зручним та зносостійким за всіх умов.
- Спорядження для сирої погоди.
 - Рекомендується взяти як верхній одяг, так і спідню білизну на випадок сирої погоди.
- Спорядження для холодної погоди.
 - Температура буде опускатися нижче нуля (жовтень-квітень).
- Ліхтарик (або пристрій для освітлення на лоб) з червоними лінзами та додатковими батареями.

- Необхідне обладнання для репортажу.
- Особисті медичні засоби та предмети гігієни.
 - Набір первинної медичної допомоги, в якому має бути знеболювальне, перев'язувальний матеріал, рукавички, вологі серветки та антисептична рідина. Набір також повинен містити джгут для зупинки кровотечі САТ, тугу пов'язку, елемент для згортання крові (бойовий бандаж, ізраїльський бандаж), бинти Combat Gauze та тампони для обробки кульових поранень.
- Вода та таблетки для очищення води.
- Лампа на чолу із запасними батарейками.
- Вода в пляшках.
- Журналістське посвідчення з вашої редакції та акредитація.
- Мобільний телефон із запасним акумулятором та сім-картка, можливо, мобільний телефон, що живиться від сонця.
- Туалетні засоби (зубна щітка, зубна паста, гребінець).
- Хімічна гріллка (для рук/ніг).
- Засіб від комах.
- Захист від сонця.
- Бальзам для губ.
- Взуття для душу/сандалі та рушник.
- Мішок для прання.
- Захист для вух (беруші).

Різне

- Будь ласка, зважайте на те, куди ви їдете, та на пору року.
- Потрібно знати свою групу крові. Журналістам рекомендується носити бирки, на яких зазначена група крові, наявні алергії та будь-які вже існуючі медичні особливості/стани, які вам властиві.
- Наполегливо рекомендується пройти вакцинацію стандартними вакцинами: дифтерія, кір, свинка, каклюш, поліомієліт, краснуха, правець, грип H1N1 A.
- Додаткові вакцини: черевний тиф, гепатит А, гепатит В, менінгококова інфекція, протипневмококова полісахаридна вакцина, грип.
- Журналістам наполегливо рекомендується отримати певний досвід та пройти тренінг щодо поведінки у складному чи ворожому середовищі і бути одягненим та спорядженим відповідно до таких ситуацій.
- Журналісти повинні переконатися, що вони мають відповідну транспортну страховку та страховку обладнання.
- Якщо, на думку командира підрозділу, представник преси фізично, психологічно або емоційно не в змозі справитися з умовами, які можуть виникнути на передовій, командир або його представник може обмежити участь представника преси, щоб забезпечити безпеку і репортера, і підрозділу.

БУДЬТЕ НА ЗВ'ЯЗКУ; БУДЬТЕ ЗАСТРАХОВАНИМ; ЗАБЕЗПЕЧТЕ НАЯВНІСТЬ ДОКУМЕНТІВ

Зв'язок з редактором/продюсером

Підтримуйте регулярний зв'язок зі своїм редактором або продюсерами. Робіть це за допомогою мобільного чи стаціонарного телефону або електронної пошти хоча б раз на день, повідомляйте їм свої робочі плани.

Тим не менше, не слід обговорювати особливі подробиці операцій, що очікуються – наприклад, місце, дати, час або будь-яку іншу інформацію, яку можна відстежити або яку можуть злити ворогу, яка ставить під загрозу безпеку підрозділу, до якого вас відрядили, а також вашу особисту безпеку.

Проте якщо ви перебуваєте поза зоною покриття, можна користуватися **BGAN** (супутникова широкопasmова мережа), для електронної пошти – ноутбуком та супутниковим телефоном Motorola або **Thuraya** – для голосових повідомлень.

Страховка

Страховку надають кілька фірм, у тому числі ISOS та **AKE**, британська компанія, що займається питаннями безпеки та оцінкою ризиків, а також проводить тренінги з поводження у ворожому середовищі.

Документи

Візьміть належне посвідчення особи та журналістську акредитацію.

Доповідь після повернення

Це важлива складова будь-якої процедури із забезпечення безпеки, вона дає змогу задіяним сторонам скоригувати свої стратегії безпеки з огляду на отримані уроки. Доповідь має бути всебічною. У ній потрібно приділяти велику увагу тому, щоб журналісти не почували себе під тиском. Так картина виконання завдання буде максимально чіткою, будуть зрозумілими всі ризики, якщо вони виникали, та як з ними справилися журналісти. В результаті можна буде обговорити будь-які питання, які пропустили під час планування, та запобігти багатьом кризовим ситуаціям.

У боях в 2013 році було вбито 25 журналістів

План дій ООН із забезпечення безпеки журналістів та протидії безкарності:

http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/official_documents/un_plan_action_safety_ru.pdf

